

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztők: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár-félévre hét pengő.

Szövetségek.

November közepén, ágostai hitvallású testvéreink gyűléseivel kapcsolatban aktuális volt a Luther-szövetség; november 26-án tartotta elnöki székfoglalóját Ravasz püspök a Kálvin-szövetségben; Baltazár püspökünk és Pesthy Pál Miskolcon jártak a Bethlen Gábor-szövetség megalakításában; az országban sokféle alakuló gyűléseket tart az országos református Szeretetszövetség. És hogy ne lenne bőség a szövetségeken a közelet férfiai között, mikor már a diákok sem tudják eldönteni, vajjon az Evangéliomi Keresztyén Diákszövetséghez tartozzanak-e, vagy a Soli Deo Gloria szövetséghez, vagy mindkét szövetségtől távolmaradva a Bethlen Gábor-körben keressenek üdülést?

Ezek a szövetségeken és a hozzájuk hasonló más szövetségeken kívül még egy sereg, részint a foglalkozás közösségén alapuló, részint ettől független egyesület és társaság s ezeknek különböző szakosztályai buzgólkodnak azon, hogy a magyar református, vagy magyar protestáns társadalmat tömörítsék, amely munkájukban valóban nevezetes eredményeket érnek el, úgyhogy ma már egy jámborlelkű protestáns hazafi tíz, vagy tizenkét protestáns irányzatú alakulat számára is fizetheti, ha tudja és ha akarja a tagsági díjat.

Akármilyen sok is közöttünk az egyesület és a szövetség, én mégis szeretnék egygyel többet. Szeretnék egy olyan szövetséget, amelyik a szövetségek szövetsége lenne.

Ha már nem tudunk a sokból egyet csinálni, hát legalább gyógyítanánk a szövetségi lázt homeopata módon, az önmaga bacillusával beoltás által. Hiszen, ha megcsinálnók a szövetségek szövetségét, akkor is csak elérnők azt, amire most különösen nagy szükség van: a magyar protestáns közvélemény egyesítését.

A legutóbbi népszámlálás adatai szerint Magyarországon a lakosoknak mintegy 27 százaléka tartozik a két evangéliomi vallásfelekezethez. Nem elég nagy e szám ahhoz, hogy a nemzet vezetését igényelni lehessen, de még kevésbé elég kicsiny ahhoz, hogy észrevétlenül

maradni akarhassunk. Nincsenek kezemből adatok arról, hogy az értelmiségi osztályok körében — ideszámítva nemcsak az iskolázottakat, hanem a maguk fejével gondolkodó gazdákat, iparosokat és kereskedőket — milyen arányban vannak a vallásfelekezetek képviselve, de kétségkívül nagyobb arányban vannak az evangéliomi vallásúak, mint az egész lakosságban. Tehát annál inkább erősen számításba veendő része volnánk az ország lakosságának.

De mit ér, mikor annyifelé tagozódva haladunk együvéfogás helyett. Pedig alkalmas vezetőkben sincsen hiány. Akár lelkipásztorainkat, akár világi vezéreinket nézzük, találunk nem egyet olyat, aki után nyugodtan indulhatunk. Annál könnyebben lehetne összeállítani olyan vezérkart, amely a magyar protestáns társadalom egészének irányításával bizatnék meg.

Még arra sem volna szükség, hogy nagyon keresgéljünk. Az egyház hivatalos vezetői közt is megtaláljuk a legalkalmasabb vezéreket.

Ez a sokféle tagozódás azonban csak arra jó, hogy egyik csoport se legyen képes komoly erőfeszítésre. Nem is szólva arról, hogy olykor a nagy testvéri szeretetben egymás ellen cselekesznek.

Az ország lakosságának negyedrésznél többet teszünk mi protestánsok. A zsidók csak egy huszadrésze a lakosoknak, de az országos közvélemény kialakítására többet tesznek, mint mi. Mert ők összetartanak s nem egymás kisebbitésére, hanem egymás emelésére vannak be rendezkedve.

Világi.

EGYHÁZ

Még egy indítvány.

Másik indítványom a kollégiumi nagykönyvtár kezelésére és egyúttal a theologus továbbképzés lehetőségének megteremtésére vonatkozik. Több szükséglet indokolja ezt az indítványomat: az egyik az, hogy feltétlenül

szükségünk van nagyobb képzettségű lelkipásztorokra az egyházakra elkövetkező nagy problémák megoldása és világnézeti áramlatokkal felveendő szellemi küzdelemnek sikerrel való megvívhatása s a magyar református theologiai tudományosság megteremthetése érdekében. Arra nincs és nem is lesz pénzünk, hogy a theologiai tanfolyamot öt évre fel-emeljük, de nincs is erre minden esetben szükség. Elég, ha a rátermetteket kiválogatjuk s a négyévi theol. tanf. elvégzése után alkalmat és lehetőséget nyújtunk nekik a rendszeres továbbképzésre s tudományos önképzés és rendszeres kutatás módszerére megtanítjuk. Erre a kollégiumi nagykönyvtár lehetőséget is nyújt, mert sehol sem lehet annyit tanulni, mint egy nagy könyvtárban.

Viszont a kollégiumi nagykönyvtár nem azért van, hogy zárvatartsuk, sőt hozzáférhetővé kell tenni legalább d. e. 9—12, d. u. 2—9 óráig, hogy a komoly tudományos kutatás és a könyvtár használatának lehetősége meg legyen. Ám azt mondják, nincs hozzá pénz. Nagyzó és luxusos módon nincs, de atyáink régi szerény eszközeivel meg lehet a kérdést oldani.

Mindezekre tekintettel azt indítványozom, hogy kerületi közgyűlésünk szervezzen legalább hat (ha teheti még több) könyvtári esküdti tisztséget. Az I. lelkész-képességi vizsgát tett hat legkiválóbb ifjú kötelezőleg bentmarad egy egész évig (okt. 1.—szept. 30.) s könyvtári esküdt lesz. Kötelessége a könyvtárigazgató rendelkezése szerint mindegyiknek a könyvtárban szolgálatot teljesíteni a könyvtártiszt útmutatása mellett, de kötelessége tanulni, ill. tanulmányozni is. Kettő közülök a második évre is bentmarad. Fizetésük a könyvtártól havi 20 P, a konviktusban ingyen ellátás, az internátusban ingyen lakás. Legációt legelől választanak. A külföldi ösztöndíjak köztük osztandók szét. Vasárnaponként a debreceni egyháznak istentiszteleti és vasárnapi iskolai szolgálatot tesznek, amiért a debreceni egyháztól ellenszolgáltatást nyernek. Az egész évre szóló külföldi ösztöndíjak azoknak adandók, akik két évet szolgáltak a nagykönyvtárban. Ne felejtjük: külföldről is csak az hoz, aki visz is ki valamit!

Kevés összegből megfelelő és becsületes munkaerőre tesz szert a nagykönyvtár, de egyúttal a theologus továbbképzést is szolgálja.

A könyvtár pedig így a mi kezünkben a mi érdekeinket és a református kultúrát fogja szolgálni.

Vésztő, 1932 nov. 12.

Gönczy Béla,
egyhk. jegyző.

Közreadjuk ezt az indítványt is, mint amellyel szintén komolyan kell foglalkozni a közvéleménynek. Abban csakugyan nem lehet

véleményeltérés, hogy a könyvtár nem arra való, hogy lakat alatt tartsák, hanem hogy közjóra szolgáló kútfővé tétessék. **K. B.**

Az élet elrepül, jótetted Istennél megmarad.

KÖZÉLET

Veteres migrate coloni . . .

Hallom a hírt, hogy Szomjas Gusztáv visszavonult az egyházmegyei gondnokságtól s Karai Sándor a mostani iskolai év végére bejelentette lemondását a kollégiumi igazgatóságról. Szomjas Gusztáv a legrégebb egyházmegyei gondnok volt s mint ilyen az egyházi törvény értelmében az egyházkerületi főgondnoknak is helyettese; Karai Sándor legrégebb szolgája a Kollégiumnak, aki mindent tudott, mindenhez értett, minden munkát végzett, igazi totumfactor, ein Mensch für alles. Mind a kettő nevezetes ember a maga helyén s mind a kettő ürességet hagy maga után.

Ez a két ember sohasem volt egymáshoz nagyon közel. Talán az ismeretségük is egészen felületes volt. Talán nem is igen rokonszenveztek egymással. A forradalom előtt, mikor Szomjas Gusztáv földbirtokosként élte életét, legfeljebb az egyházkerületi közgyűlésen találkoztak, kétszer egy esztendőben. Azután, hogy Szomjas Debrecenbe került, megint csak távolmaradtak; Szomjast lekötötte a politika, amelyben az egészen jobboldali irányzat képviselője volt, Karai meg teljesen kívül élt a politikai légkörön s egyéni hajlama és nézete különben is a régi nemesvágású liberálizmushoz csatolta.

Talán akkor kezdtek egymás iránt érdeklődni, amikor az egyházkerületi és kollégiumi gazdálkodás rendjének kérdései heves viták szülői lettek az egyházkerületi közgyűlésen. Karai, mint boldogult Degenfeld József gróf benső bizalmasa, a fennálló rendnek volt egyik védője, képviselője és kifejezője. Szomjas ahhoz a csoporthoz tartozott, amely a Pappszász József neve alatt megindult kivizsgálás szükségességét hangoztatta.

Ebben a vitában is az történt, ami annyi sokszor máskor: az egyik rész, az új, a fiatalabb — parasztosan szólva: az új seprő — a meglévő munkarendet nem ismeri jól s csak a hibáit látja; a másik rész, az öregebb, mindent jól tud, de mindent meg is szokott és éppen azért az esetleges hibákhoz is hozzászólt. Annak idején — az egyházkerületi jegyzőkönyvek tanuskodnak róla — keményen ment ez a vitatkozás és nem egyszer olyan ütések is történtek, amelyek sem megokoltak, sem a célt szolgálók nem voltak.

Magamat sem veszem ki ez alól a megállapítás alól. Én is annak a résznek voltam harcos katonája, amelyikhez Karai tartozott és ha

láttam is hibákat, tudtam, hogy azok nem ott vannak, ahol a másik oldalon keresik. Magam is adtam és vettem e vitában sebeket.

De akkor is tisztán láttam, hogy Pappszászt és társait, közöttük Szomjast, a legnemesebb és legtisztább szándék, az egyház és a Kollégium izzó szeretete vezeti. És amikor olykor ingerülten védtem az előttem tisztának látszó igazságot és a legjobb meggyőződésem szerint feleslegesen támadott férfiakat, akkor is hálát adtam Istennek, hogy egyházunknak ilyen lelkes és igazbuzgóságú munkásokat ad, mint ellenfeleink. Most, amikor jó néhány esztendő távlatának hűvösebb légköréből gondolok vissza ez eseményekre, még inkább tisztelettel és megbecsüléssel gondolok azokra, akik nemesszándékú ellenfeleink voltak.

Azóta az egyházkerületi munka köréből kivált a nagybuzgóságú Pappszász József. Most megváltik Szomjas Gusztáv is és ugyanakkor nyugalomba készül a mindenttudó Karai Sándor. Veteres migrate coloni...

Csak aztán succedant novi, legalább is olyan értékűek, legalább is olyan készek és legalább is annyi munkát vállalók, mint amilyenek ők voltak. A két eltávozott egyházmegyei gondnoknak már ismerjük az utódát, mind a kettő kiemelkedő munkása a magyar közéletnek és jól ismert a református egyház kormányzatában. De a Karai helyére is ugyan jól meg kell keresni az embert, mert a Kollégium gondja sem kevesebb, mint egy egyházmegyéé, sőt a mai viszonyok közt sokkal több, nagy baj lenne tehát, ha gyöngye kezekbe kerülne az eddig biztosan vezetett gyeplő.

Annál inkább, mert Szomjas Gusztávval nemcsak egy egyházmegyei gondnok távozott, hanem a kollégiumi adminisztrációnak is egyik nagy erőssége, aki a maga nagy gazdasági szak tudásával mindig készen állott, ha a Kollégiumnak tanácsra, szakvéleményre, vagy ingyenes eljárásra szüksége volt. **K. B.**

Szomorú tünet, felemelő áldozatkészség.

Mély sajnálattal értesült Debrecen város református községe arról, hogy találkozott református egyháza kebelében egyháztagnak, aki az egyházi és iskolai adó mennyisége miatt elfordult a református szentegyháztól és konvertita lett. Hogy erdélyi hittestvéreink mekkora terhet viselnek, zúgolódás nélkül, álljon itt egy kis adat egyik erdélyrészi esperesi tudósításból a következőkben:

„Az erdélyi magyarság felekezeti közeli gyűlése (amelyen reformátusok, katolikusok, evangélikusok, unitáriusok vettek részt) számot vett azzal, hogy iskolai fenntartásához milyen összegre volna szüksége? Megállapította, hogy ha minden egyházra, a lélek számát véve alapul, annyi összeget vetnek ki, hogy fejenként

30 lejjel járuljon e célra, akkor fenn tudja tartani intézményeit. Ezt a hozzájárulást elnevezték *egyetemes adónak*. Tehát fejenként 30 lei. Ez nem azt jelenti, hogy a szegény napszámos a maga 8 családtagjával 8×30 lei egyetemes adót fizet, a gazdag ember pedig a maga 2 családtagjával csak 2×30 leit, hanem az egyházra eső összeget a presbiterium osztja szét a hívek vagyoni és teherbíró képességének megfelelően. Ehhez járul aztán még a rendes egyházi adó. Ezt az egyetemes egyházi adót azonban a legtöbb egyház többszörösen hordozza, hogy iskoláit megtarthassa. Zilahon is a reánk eső egyetemes adó háromszorosát hordoztuk az iskoláinkért. Az iskolát fenntartó egyházak a központba fizetik be.“

Hát azok a szűkkeblű konvertiták, kik nagy gazdagságukban inkább elhagyják ősök hitét, mintsem a még mindig kevésnek mondható egyházi adót fizessék s így kibújnak a teherviselés alól, olvassák el és lássák meg ezeket a dolgokat s kérdezzék meg elfogulatlan lelkiismeretüket, ha vajjon jól cselekedtek-e? ... **R—r.**

A fejfa elrothad, a sírkő kidől: alapítványod s ebben neved emlékezete túléli a századokat.

TUDÓSÍTÁS

Tüzek az éjszakában.

Diktálta referáda helyett: Szatmári Figyelő.

Írta: Tóth Sándor.

(Folytatás és vége.)

Október 13-án ragyogó fényárban; felvirágzott autók sorával a trianoni határmegyé tövéhez — Tisztaberekre vonult Püspök úr és kísérete, hogy megáldja az emberi kezek munkáját, az isteni szívek buzgó áldozatosságát; az élettelen kövekből az élő Istennek emelt házat, azt a sugár tornyú beszédes mentőt, mely két földi ország emberi okoskodással emelt határvonalát lemosolyogva, büszkén áll földi és mennyei országunk mesgyéjén, hirdelve a Hithűség építő erejét; s azt a másik kőbe öntött szomorú dicsekedést, a hősök emlékoszlopát, a Hazaszeretet oltárán vérüket és életüket áldozók örök emlékezetének szent bizonyosságát!

A kettős érzés kohójában úgy átizzottak a szívek, s összeforrtak a lelkek, hogy a fogadtatás le sem írható! Egy szent rendetlenség lett úrrá, melyben minden szem beszélt, minden ajak himnuszokat zengett, minden kéz virágokat szórt. Az első Hűsvét hajnalának szent mámorea ömlött el kicsinyeken és nagyokon. Határon innenről és túlról százával csoportosultak a szomszéd községek lakói társadalmi rend, faj- és vallás különbség nélkül, látni és üdvözölni Püspök urat és nehéz volna eldön-

teni, hogy az üdvözlésekből kinek jutott több a nagy emberbarátnak, a szeretet apostolának, a Krisztus felkent szolgájának, az istentől ihletett prófétának, a magyar református püspöknek, az izzólelkű hazafinak, a magyarság nagy zászlóhordozójának: csak egyet tapasztaltunk: Baltazár Dezső megjelenése varázslatos, hatása csodálatos!

A község üdvözlését Osváth főjegyző, az egyházét Czelder lelkész tolmácsolták átszellemlélt odaadással.

A harangok hívó szavára, a kissé távollevő lelkészi lakásról szép renddel indult el a menet. Elöl a püspök úr a helyi lelkészszel, kísérve az esperes úrtól és 16 palástos lelkésztől s a hívek seregétől énekelve a 84. zsoltárt.

Az új templomot — a gondnok által felkérve — püspök úr nyitotta meg szép áldás mondással.

Buzgó éneklés, a gacsályi és a tisztabereki dalárdák összhangzatos énekszámái és esperes úr buzgóságos imája ölelték körül a püspök úr szolgálatait. Prédikációt tartott, felszentelő imát mondott, a gyülekezetet megáldotta, keresztelt, úrvacsorai ágendát mondott s a kenyeret mindvégig osztotta.

Fáradtságos szolgálat, de Istentől szerzett alkalmaknak olyan áldott sorozata, amelyeknek mindegyikében gazdag lelkének és kiapadhatatlan szívének drága kincseit hőmértékben szórta szét hivei seregére. Tanított és feddett; intett és buzdított, lelkesített és irányt mutatott! Tüzet hordozott és tüzeket gyújtott.

Istentisztelet után a Hősök-émlékoszlopát esperes úr avatta fel hatásos beszéd és mélyérzésű imádkozással, mely után Szózat és Himnusz éneklése következett.

A paróchián küldöttségek tisztelgését fogadta püspök úr, aztán pár családi látogatást tett; majd emelkedett hangulatban elköltött közebed után kíséretével autóra szállt s elhagyta — a felgyújtott és boldog örömben égő falut.

Tűz az éjszakában!

* * *

Lehetnek sötétek az esték, hosszúk az éjszakák, ólmosak, ködösek, könny s vérverejtések: míg az Isten szent tüzeket gyújt, míg annak hordozóiul apostolokat, prófétákat rendel; kik Hittel és Hűséggel nem fáradva és nem félve, viszik a szent lángokat és tüzeket gyujtanak az éjszakában, addig nem csúfoltatik meg a magyar református Sion; s nem veszhet el a Magyar Haza!

Mi láttuk ezeket a szent tüzeket az éjszakában!

Hiszünk és Bizunk!

Református községekben minden község-házán készülő okmányra árvabélyeget! Egy-két fillérből hegyre várat így építhetünk.

IRODALOM

Ravasz László legújabb írásai.¹

A Szegedi Egyházi Híradó Könyvtára címen új közlemény-sorozatot indít Bakó László ottani református lelkész és az első kettős szám Ravasz László kedvesen bölcs igéivel indul útnak. Így jut most nagyobb nyilvánosság elé az emlékezetes szegedi beszéd a nemzeti egység lelkéről.

Ahol egykor Kossuth szónoklata gyújtott lángokat, onnan hangzik felénk egy új magyarság bölcsőbb hazafisága: „Nem a nagy érzések, a nagy lelkesedések, az elvakult hajrák, a nagy kigyútlások, a tömegragályszerűen továbbterjedő érzelmek hullámozása az, ami egy nemzetet igazán és hozzáértően össze tud fogni, hanem az öntudatnak a világossága, az ítéletnek biztonsága, a szellemiség, mint állandó minőség.”

Végigszemléli egyre mélyülő nemzeti meghasonlásunkat: a gazdasági és szociális ellentéteket, a történelmi örökségként reánk nehezedő felekezeti ellentéteket és a családokat is megbontó eszmeharcokat. „Apák és fiaik úgy néznek sokszor egymásra, mintha ellentétes irányba haladó hajón állnának...”

És mégis úgy érzi, hogy „ilyen ellentétekre az élet természetéből szükségünk van..., hogy ezeknek... egy nagy egységben, a nemzet, vagy a társadalom egységében kell feloldódnia...”, mert „rettentő veszedelem lenne az, ha ebből a Magyarországból egyszerre két Magyarország lenne, egy kisebb protestáns és egy nagyobb római katolikus Magyarország.”

A mélyebb gondolatokkal foglalkozó köröknek szól az a négy beszéd, amelyben Révész Imre három debreceni előadásának visszhangját halljuk: Az Eleveelrendelés címmel. Itt is új sorozat zászlaját bontja a költőlelkű szónok. Négy egyházi beszédét Kálvin Könyvtár cím alatt bocsátotta közre Budapesten Máthé Elek és Muraközy Gyula.

A négy beszéd négy költői képen magyarázza a protestáns theologia legnehezebb problémáját.

Kiinduló pontja (János 15:16.), hogy kinek szól ez a tanítás: „az eleveelrendelés hívó lelkek tapasztalata”. Ha a hit az alapja, kérdés, hogyan jutunk hozzá ehhez a hithez? A mi akaratunkból is elérhetjük-e vagy csak isteni kiválasztás útján? A feleletet Krisztus adja meg: Ő választott bennünket. Pogány fölfogás az, hogy a hitet megvásárolhatjuk, az üdvözlést kikényszeríthetjük, vagy egyszerűen a mi hitünk árán megnyerhetjük: az igazi hit csak Krisztus által jöhet bennünk létre, tehát csakis felsőbb elrendelés útján.

¹ A *nemzeti egység lelke*. Ára 40 fillér. Kapható a Méliusz-könyvkereskedésben és megrendelésre a szegedi ref. egyház lelkészi hivatalában. — *Az eleveelrendelés*. Ára 60 fillér. Kapható a Méliusz és bármely más könyvkereskedésben.

Másik beszédében (alapige: Róm. 9:15—23.) azt keresi, mit tanít az eleveelrendelés Istenről: ez „az Isten fenségéről, szuverénitására vallott tanítás”. Eleveelrendelésnek azért kell lennie, mert Ő hitünk szerint föltétlen urunk. A teremtővel szemben „ki perelhet, hogy az egyik lény féreg és a másik sas”, „hogy most születünk és nem máskor”. Életünk és sorsunk, ha jó, ha rossz az, csak az ő ajándéka.

A harmadik beszéd azt vizsgálja: mit tanít az eleveelrendelés az emberről. (Alapige: Efézusi levél 1:4—6. és 2:8—10.) Színes képek sorozatával világítja meg, hogy milyen az eleveelrendelésben hívó ember, hogyan gondolkodik Istenről, a világról, embertársairól és önnönmagáról. Ki tudná megmondani valakinek a mai viselkedéséből, hogy idvezül-e egykoron? Hiszen a gonosztevő az utolsó pillanatában a bitófán is megtérhet.

Az összefoglaló negyedik beszéd már a megoldott titokról szól (az efézusi levél 3:8—12. alapján). Három ablakon át tekinthetünk be az isteni dekrétum szentélyébe: az októrvény, az egyéniség és a sors ablakán. És a földi jelenségekhez szokott ember gyakran hiszi is, hogy belát és hogy meglátta az egyetlen törvényt, pedig valósággal „csak Isten szeme lát”. A nagy titok csak Krisztuson át fejthető meg, csak benne való hitünk vezethet el reá.

Ravasz László megihletett szava messzire elhatol. Az éther rezgésein át nem protestáns lelkek felé is utat talált. (Éppen századik rádiós beszéde is ebbe a sorozatba esik.) Csak a mi örömünk lehet, hogy vele e szerény helyen is foglalkozhattunk.

Szilády Zoltán.

KÜLÖNFÉLÉK

Debrecenben november 27-én megalakult a Szeretetszövetség. A Kistemplomban a nagyszámú presbiterek, egyházi tanácsosok és az egybegyűlt közönségnek Uray Sándor lelkész ígehirdetése után dr. Baltazár Dezső püspök a szeretetről szólt a híveknek. Ezután dr. Dancsházy Sándor lelkész fejtette ki a Szeretetszövetség célját. A kiküldött egyhangúlag elfogadták az előterjesztett határozati javaslatot, amely meghatározza, hogy a debreceni egyházból befolyt tagdíjak helyi célokra fordíthatnak. A nagyjelentőségű gyűlést Baltazár Dezső püspök zárta be és Isten áldását kérte a gyülekezet minden tagjára.

A konventi szanálo-bizottság november hó 26-án ülést tartott. Sok nagyjelentőségű kérdést tárgyalt. Az iskolák ügyében hozott egyik nevezetes határozatát lapunk mai száma egész terjedelmében közli. Nagyon jelentős az a határozat is, amely a fizetéskiegészítések kezelésének módjára vonatkozik.

Néhai dr. Révész Kálmán püspök levelezését, iratait, melyek pápai theol. tanár korá-

ból keltek, általában olyan írásait, amelyek a pápai főiskolával, a dunántúli egyházkerülettel, pápai és dunántúli baráti körével kapcsolatosak, fia dr. Révész Imre egyetemi tanár, a pápai főiskola könyvtárának ajándékozta.

A debreceni polgári fiúiskola ügye is majd csak dülőre jut már. Mint a helyi lapokban olvassuk, Vásáry István polgármester elnöklésével újból tárgyalták ezt a kérdést az érdekelt tényezők és a megegyezés remélhető. Ha a nagyjelentőségű ügy megfelelő elintézését nyer, abban nagy része lesz Baltazár püspök úrnak, aki ezt a kérdést elejétől fogva meleg szeretettel vezette és Vásáry polgármesternek, akinek erélyes állásfoglalása fogja a mostani fenntartót arra indítani, hogy az iskola átvevőjének a fenntartás terhéhez a hozzájárulás megfelelő mértékét is adja.

A szanálás mivoltát nagyon helyesen magyarázta meg Baltazár püspök úr a polgári iskola ügyében tartott értekezleten. Egyesek azt hiszik — mondta —, hogy a szanálás nem egyéb, mint mindentől elzárkózni, lefaragni mindent, holott a szanálás igazi értelme az, hogy egészséges forrásokat nyissunk meg és új vérkeringést adjunk a beteg testnek, nem pedig az, hogy vágjuk le a kezét-lábát, mert így kevesebb testet kell táplálni.

Református férfiak társaságát szervezett a miskolci Kálvin-szövetség, főleg azzal a céllal, hogy intelligens híveit az egyház munkájába és az egyháztársadalmi életbe bekapcsolja és számukra külön alkalmakat készítsen a lelki elmélyedésre és aktuális kérdések megbeszélésére.

A nagykárolyi egyházmegye lelkészi főjegyzőjévé Kovács Lajos érkörtvélyesi lelkészt, egyházmegyei tanácsbíró, lelkészi tanácsbíróvá Gargya Géza érendrédi lelkészt, egyházmegyei belmissziói előadót választották meg.

A Kárpátaljai Református Egyházkerületi Lelkészegyesület november 4-én Beregszászban tartotta alakuló közgyűlését impozáns keretek között. Dél előtt 10 órakor három egyházmegye összesereglett lelkészeinek jelenlétében az istentisztelet után Isaák Imre técsői lelkész tartotta meg elnöki megnyitóját s a lelkészegyesület céljára mutatott rá s megalakítását kérte. A megnyitó után Csikesz Sándor egyetemi professzor lebilincselő előadásában a lelképásztor alakját rajzolta meg. Dr. Vasady Béla sáropataki theologiai tanár a nőkérdésről szólt. Bácsy Gyula a beretkei Árvaház helyzetéről tájékoztatta a hallgatóságot. Ezután a tisztikar megalakult Isaák Imre elnökle mellett. A Lelkészegyesület céljainak szolgálatára lapot adnak ki.

Lélekemelő, bensőséges szép ünnepség keretében alakult meg november 20. napján Bihar-nagybajomban a református Leányegyesület. A község leányainak régi óhajtása és szép álma vált valóra, amikor az összegyűlt 45 lelkes

leány nagy örömmel kimondotta a Leányegyesület megszervezésének szükségességét — Kozma Zsigmond lelkész ismertetőszavai és Tassy János segédlelkész bibliamagyarázata után. A Leányegyesület célkitűzését és alapszabályát Bihary Kálmánné tanítónő vázolta. Egyelőre a hit és lelki élet elmélyítésére biblia-, varró-órákat vallásosestélyeket tartanak, a nagyszámú inségesek támogatását, kézimunka kiállítás rendezését munkálják nagy ambícióval, így szolgálva hazánk és egyházunk ügyét. Elnök lett: Balku Lajosné tanítónő, jegyző: Varga Ilona tanítónő, titkár: Tassy János segédlelkész, pénztáros: Szani Berta, ellenőr: Nemes Viola, háznagy: Bagdány Mária. A tagok gyűjtése továbbfolyik.

Kecskeméten a Szeretetszövetség megalakulása érdekében tartott gyűlés alkalmával Ferenczy Károly, a nyíregyházi Leány-Kálvineum igazgatója prédikált.

Czepléden is november 27-én alakult meg az országos Szeretetszövetség. A délelőtti istentiszteleten dr. Révész Imre prédikált s az ő közreműködésével tartották meg a megalakulást kimondó gyűlést is. Délután pedig dr. Kun Béla szólt a szépszámmal egybegyűlt hívekhez s Göde Lajos nagykorösi lelkész magyarázott bibliát. Czepléden szép egyházi élet van s bizonyára a Szeretetszövetség ügyét is felkarolják.

Iskolaavatás Vértesen. A vértesi református egyház bensőséges ünnepély keretében avatta fel újonnan épült elemi iskolai tantermét és modern tanítói lakását. Nagy öröm volt látni, hogy amikor sok helyen az iskolák leépítéséről és átadásáról van szó, ebben az egyházban a hívek nemcsak az építési költségek kétharmad részét teljesen maguk fedezték, hanem azonkívül az összes kézi- és írás napszámot természetben és ingyen szolgáltatották, ami készpénzben rendkívül magas összeget tett volna ki. Az avatási ünnepélyen Dobrossy Zoltán helybeli lelkész hirdette az Isten ígését, az iskola udvarán pedig az egyházmegye fáradhatatlan esperese: F. Varga Lajos végezte a megáldást felemelő beszéd kíséretében. Délután a templomi vallásos ünnepélyen Radó József nagylétai és dr. Szász Imre monostorpályi lelkészek tartottak méltán dicsérő beszédeket az áldozatkész gyülekezet tagjai számára, Kiss Gusztáv helybeli kántortanító pedig szép vallásos szóló éneket adott elő orgonakísérettel. Az esti társasvácsorán lelkes hangú beszédek zárták be a nagyon jól sikerült ünnepélyt.

Didergő gyermekek sokan vannak most nemcsak a proletár-lakásokban, hanem — legalább az újságok közlése szerint — az iskolákban is. Állítólag egyik színmagyar s nagy részében református megyében is sok iskolában hiányzik minden fűtőanyag s a tanító urak megémbeseredett ujjakkal rajzolják a betűt a vacogófogú gyermekek elé. Tudjuk, hogy nagyon nagy a szegénység; azt is, hogy a vallásfeleke-

zetek s azok közt a református egyház, nagyon híjjával vannak a földi jóknak. Azt is tudjuk, hogy sok helyt folyik versengés azon, vajjon felekezeti maradjon-e az iskola, vagy át lehessen adni az államnak vagy községnek. Ebben a versengő állapotban — ezt is érteni lehet — egyik fél sem akar áldozni, mert mindegyik attól fél, hogy a másik javára áldoz. Azonban már akárhogy van is, azokat a szegény gyermekeket mégis csak meg kellene menteni valahogy a megfázásból származható tüdővészttől, ettől a szomorú magyar nép-betegségtől. Azon majd versenghetünk azután, hogy kié legyen vagy kié ne legyen az iskola, de a kályhát be kell fűteni. Lehetetlen, hogy ne kerüljön minden napra egy kosár fa valamelyik szülőnél. Hiszen még az özvegyasszony olajos korsójában is van egy pogácsára való. Ha a nemzet jövődjére nem gondol is mindenki, a maga gyermekét mindenki félti. Hát csak szervezni kell az akciót, amely minden bizonnyal eredménnyel jár. Aki az akciót jól szervezi s ezzel az iskola fűtését lehetővé teszi: az ezzel bizonyítja be, hogy csakugyan törődik is, tenni is tud a nemzet jövődjéért.

Hivatalos értesítés.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Püspökétől.

3616—1932. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli valamennyi középiskola tekintetes Igazgatóságához.

Tudomásulvétel céljából felhívom figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium kiadásában megjelenő „Hivatalos Közlöny” f. hó 15-én megjelent 22. számában közzétett alábbi rendeletekre:

34,355—1932. sz. Gyorsírás kötelező középiskolai tanítása.

Atyafiságos szeretettel:

Debrecen, 1932 nov. 23.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A felekezeti népoktatás állami és községi segítése.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter 1932. évi november hó 22-én értesítette a konventi elnökséget, hogy a hitfelekezeti elemi népiskolák fenntartásában jelentkező fennakadások komoly aggodalmat keltettek benne s szilárd elhatározása, hogy a Nemzeti Munkaterv 86. pontjában foglaltaknak megfelelően a vallásérkölcösös nevelésnek ezeket a hástyáit lehetőleg megerősítse.

A Miniszter ettől az elhatározástól vezetette hajlandó a tanítói internatusi alapokból kedvezményes kölcsönt nyújtani azoknak az iskolafenntartóknak, amelyek tanítóik 1931—

32. évi helyi javadalmát nem tudták teljes mértékben kiszolgáltatni s akik ezen a címen tanítóknak legalább 400 pengővel, vagy ennél magasabb összeggel tartoznak.

A Miniszter — mint mondja — tudatában van annak, hogy ez a különben is szűk korlátok között adható kölesön csak átmeneti segítséget nyújt a vergődő iskolafenntartóknak és a helyi javadalmuktól, vagy annak nagyobb részétől elesett tanítóknak s mert a hitfelekezeti népiskoláknak állami kezelésbe való átvételére az állami költségvetés mostani keretei egyáltalában nem adnak módot, arra törekszik, hogy az 1868. évi XXXVIII. tc. 23. §-ában foglalt rendelkezésnek megfelelően a politikai községek, mint kötelezett iskolafenntartók olyan mértékű támogatásban részesítsék az iskolafenntartási terheket önként vállalt hitfelekezeteket, amely arányban áll a felmerülő költségekkel.

A politikai községek egy része eddig is felismerte azokat a nem csupán erkölcsi, de igen tekintélyes anyagi előnyöket, amelyek reá abból származtak, hogy a hitfelekezetek magukra vállalták az iskolafenntartással járó terheket s igyekeztek ezeknek a terheknek elhordozásában a hitfelekezeteknek segítségére lenni. Igen sok panasz hangzott el amiatt, hogy a községek költségvetését felülvizsgáló tárcaközi bizottság törölte a községi költségvetésekből a felekezeti iskolák segélyezésére felvett összegeket. Ezeket a panaszokat az egyetemes konvent a vallás- és közoktatásügyi Miniszter elé terjesztette és ismételten kérte ezeknek orvoslását. A Miniszter most arról értesítette a konventet, hogy közbenjárására mind a Belügyminiszter, mind a Pénz-

ügyminiszter azt a megnyugtató kijelentést tette, hogy a tárcaközi bizottságok ezentúl nem törlik a községi költségvetésekből azokat a segélyeket, amelyeket a községi képviselőtestület szabályszerű és a törvényhatósági közgyűlés által jóváhagyott határozattal szavazott meg az iskolafenntartó hitfelekezetek javára.

A tiszántúli református egyházkerület 1931/32. évi jövedelem-költségeredmény kimutatása.

Csoport	Jövedelem	Költség	Többlet	Hiány
I.	132,689-99	158,001-14	—	25,314-15
II.	13,403-98	13,562-38	—	158-40
III.	10,670-44	16,616-58	—	5,946-14
IV.	32,537-48	36,489-97	—	3,952-49
V.	28,193-45	27,778-43	415-02	—
VI.	6,627-18	5,634-40	992-78	—
VII.	2,442-70	2,350—	92-70	—
VIII.	2,622-68	2,200—	422,68	—
IX.	16,699-82	24,831-68	—	8,131-86
X.	1,925-80	1,201-48	724-32	—
XI.	1,445-61	2,500—	—	1,054-39
XII.	3,622-56	—	3,622-56	—
XIII.	54,789-44	54,789-44	—	—
XIV.	263-48	4,746—	—	4,482-52
XV.	—	—	—	—
XVI.	43,045-18	27,548-08	15,497-10	—
XVII.	—	—	—	—
XVIII.	—	—	—	—
XIX.	4,019-16	3,129-87	889-29	—
XX.	16,929-34	16,929-34	—	—
XXI.	6,424-52	11,400—	—	4,975-48
XXII.	5,539-50	14,575-94	—	9,036-44
Összesen	383,892-31	424,287-73	22,656-45	63,051-87

A számadási kivonat helyességét igazolja

Debrecen, 1932 november hó 25-én

Varga Pál,
egyházkerületi számvevő.

A KOLLÉGIUM 1931—32. ÉVI ZÁRSZÁMADÁSÁNAK JÖVEDELEM KÖLTSÉGEREDMÉNY KIMUTATÁSA.

Csop.	C í m	Jövedelem	Költség	Többlet	Hiány	Jegyzet : A költségben ingatlan vétel- árként benne foglaltatik
I.	Közszüks. és tanszéki alap	425,069-24	383,285-04	41,784-20	—	—
II.	Betegsegélyző pénztár	9,702-93	13,158-30	—	3,455-37	3,519-07
III.	Könyvtári alapok pénztára	22,018-81	20,519-09	1,499-72	—	—
IV.	Tanári nyugdíjint. alapok	15,517-06	30,494-49	—	14,977-43	4,486-79
V.	Ösztöndíj és pályadíj-alapok	12,760-59	19,206-22	—	6,445-63	7,406-40
VI.	Lelkészképzőint. pénztára	8,407-25	14,173-47	—	5,766-22	5,718-22
VII.	Egyetemi internátusi ptr.	27,568-09	32,507-98	—	4,939-89	5,812-55
VIII.	Tápiintézeti alapok ptr.	104,350-57	114,245-25	—	9,894-68	16,359-59
IX.	Tisztv. és szolg. nyugdíj ptr.	21,335-45	21,335-45	—	—	—
X.	Tanárképzőint. pénztára	63,591-03	63,591-03	—	—	—
XI.	Énekkari alapok pénztára	501-76	1,206-02	—	704-26	675-29
XII.	Kiegészítésre váró al. ptr.	79,723-36	141,347-39	—	61,624-03	87,415-23
XIII.	Letétek pénztára	—	—	—	—	—
Összesen		790,546-14	855,069-73	43,283-92	107,807-51	134,328-65

A számadási kivonat hitelül,

Debrecen, 1932 november hó 25-én

Varga Pál s. k.,
egyházker. és kollégiumi
számvevő.

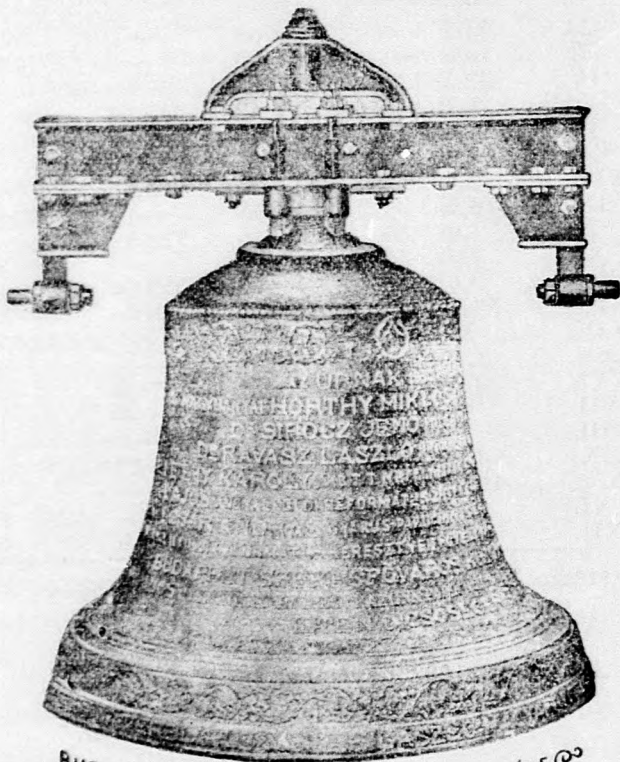
Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET D. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATÓTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő futóképeségű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dicszóó-ló-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Protestáns egyházi irodalom!

Dr. Baltazár Dezső: Elég nékem az Isten kegyelme (Prédikációk) . . . 1.—
— A próbáltatások idejéből . . . . . —.50

Czeplédy Emánuel: Baltazár Dezső református püspök életrajza . . . 2.50

MEGJELENT:

Dr. szentpéteri Kun Béla: Magyar református egyházalkotmány . . . . . P 1-60

Dr. Erdős Károly: Méliusz világító lámpásának sugarai. . . . . —.30

Dr. Illyés Endre: A magyar református földművelő nép lelki élete 2.90

Dr. Incze Gábor: Keresztelési beszédek . . . . . 3.—
— A magyar református imádság a XVI. és XVII. században . . . . . 6.—

— Az Úr áldassék! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira) . . . . . 7.—

Kesztyűsné Balogh Margit:

Az Úr számolyánál. Ara: P 3.—

Kovács János: Gyalogösvény (52 ifjúsági prédikáció) . . . . . 4.—

Dr. Sz. Kun Ágota: A debreceni református Nagytemplom . . . . . 3.—

Makkai Sándor: Öntudatos kálvinizmus 3.60

Orosz Tamás: Napsugár a szent berkekben . . . . . 4.—

Révész Imre: Kálvin élete . . . . . —.80
— Révész Imre élete . . . . . 8.—

Dr. Révész Imre: Az ige fénye (Prédikációk). 1.20

Szabó Gyula: Sötétségből világosság legyen! (Prédikációk) . . . . . 3.—

Szalonnás János: A református leány (Kötve) . . . . . 6.—

Dr. Török István: A Barthei theologia elméleti és gyakorló-lelkészi szempontból . . . . . —.50
— Barth Károly theológiájának kezdetei 3.—

Varga József: Korálkönyv . . . . . 6.—

Dr. Vasady Béla: A hit misztériuma . . . . . 7.—

Vincze Elek: Mi láttuk az ő dicsőségét.. (Prédikációk) . . . . . 5.—
Vincze Károly: Istennek angyalai . . . . 4.—

Fenti művek kaphatók:

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedésben, Debrecen,
Ferenc József-út 26. szám alatt.